

Maana dīnə Musa day gɪ Mariyam

Les Aventures de Moussa et de Mariam

Association pour le Développement
de la Langue Chibne (ADLC)
Soumraye

Copyright © 2024, Association pour le Développement de la Langue Chibne (ADLC)

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Cette création ne peut être utilisée à des fins commerciales. Cette création peut être adaptée ou complétée, mais l'œuvre ainsi modifiée ne peut être diffusée que sous une licence identique ou similaire à celle de la création originale. Les mentions relatives aux droits d'auteur, d'illustrateur, etc. doivent être conservées.

Titre en français : Les lettres de la langue soumraye.

Traduit par l'équipe d'ELN soumraye

En langue chibne (soumraye), parlée dans le département de la Tandjilé-Est, sous-préfecture de Déressia.

iso-639: sor

2e édition 2024-AS: 60 exemplaires

Adapté de *Préparons-nous!*, préparé par Louis McKone et Abakar Abdel-kerim, © 2011, Association SIL, pages 11, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35

et de *Classes Préscolaires au Guéra : Guide d'Enseignant*, réalisé par Sakine Ramat et Caroline Tyler, © 2010, La Fédération des Associations pour la Promotion des Langues du Guéra (FAPLG), pages 42-43

Maana dīnə Musa day gi Mariyam

Les Aventures de Moussa et de Mariam

Image de International Illustrations: The Art Of Reading 3.0, © 2009 SIL
International. CC BY-ND 3.0.

Soumraye
Tchad

Maana dɪ 1: Àsɪ angal dɪma dara bɪrmə

Musa àla giyè lekol lə nanye me, caga da, dawa duwa nemme dɪm. Anji ùr baa ha wunja gɪ kwandaw moso. Anji so lekol lə da, wà i gidi. Gɪr bɪrmə gɪ gecheyə da, dɪbɪ dodə yər, gaa kabno wada mo? Anji wà cilangɪ kabno gɪ geche dɪrəwwə ibden. Chopər di yɪ pɪrē gɪ dwana dara baa ha dɪməw. Chopər di soy ba: «Àsɪ angal dɪma!»

Musa di, gam wà duwa gɪ gidi jang, gɪra ha àsa dɪgɪlaw gasasa gɪ ichere dɪwwə. Caga da, anji nem wà gidi bədə dɪm. Anji kanji chendiw gɪ geche ba wiynaw diya di dɪrədɪ bam.

Gwale gɪ ùrə

1. Mə ùrnə ba mə cilangɪ bɪrmə da, ùrɪm i àla gɪ na mo?
(Yara isay gɪ abe me, isay gɪ jele me ca)
2. Musa 'yo diya i man man mo?
3. Mə ùrnə dara mani nə ta di ba àlnám bədə da, ùrɪm i àla gɪ na mo?
4. Anə gwabɪna bal me, wàna hana bɪrmə lə da, ùrəng i àla gɪ na mo?

Maana dī 2: Gī īsən

Īsən mīn da, nə dine i jii (5). Gī īsən di, nə nem àla mani nə lade labaa, nə àcnye me ca.

Gī īsən di, nə nem gwaba gī chendīn gī dwe labaa, waw lə hura gī bargeyə me ca.

Gī īsən di, nə nem mīyə gī gīna sug lə labaa, gīsə gī gīna bam yiga lə me ca.

Gī īsən di, nə nem janga mani me dāngīra mani dúndīrəgī me ca.

Gī īsən di, nə nem līmə sade labaa, chidə labe nəjadī me ca.

Nə nem gīrsə koo gī barge labaa, busə gī barge labaa dāngra gī machin me ca.

Gwale gī ùrə

1. Īsay mīn da, īsay nə dine i īndi mo?
2. Chendīm gī dwe da, mə ha àlaw i mani na nə lade mo?
3. Gwaba gī chendīm gī dwe da, àcnye dana mo?
4. Mīyni da, àcnye dana mo?
5. I giyə na me, anə nem àla gī īsirang mo?

Maana dī 3: Yiga lə

Musa ha bam kuray biwwə waw abəw lə yiga lə. Mana gī yiga duwa lə da, anji ha gīsə bakugimi me jiri me ca.

Tanga da, cendi yigī sīṇa dī iṇe daa gī miri. Laba da, cendi gīsī bakugimi. Pii pa da, cendi polbī gubdīri kalbī bulə day ya dīgīlay mīn mīn de.

Mana gī cendi polbī gubdīri di bam mwom da, cendi bo bakugimi dīrədī subu subu gubu lə mīn mīn, gubu di dūngə duwa ya duni tuldi de. Iri cendi bo sīṇa mugdīgī gubdīri di daa.

Musa abəw wayiw da: «Gorindin, laba da, mə àl giyə ladi nan̄ye.»

Gwale gī ùrə

1. Musa day gī abəw ùr ba gī gīsī i na yiga dayyə mo?
2. Cendi yigī sīṇa di i gī na mo?
3. Cendi polbī gubdīri bulə day i man mo?
4. Cendi gīsī swagə di dūngə day i man mo?
5. Mana gī cendi bo swagə di gubdīriyə mwom da, cendi àl i na mo?

Maana dî 4: Sîba

Gî urni da, Musa day gî Mariyam lay habde me lam dūwa dî geche. Sîba da, ùr dūwa naŋe me, dajara hára lə. Mana gî sîba gîra bor dodə sîŋa lə mwom da, dine di yîbdi.

Musa cîr dî yab bajadi bam me, kaldî ŋar dodə sîŋa lə me, anŋi way ba: «Ta di i labje ni.» Mariyam u dasa me, bo swani lə ɓani. Tandi cîr sîba dî yab gîdadi bam me, hudî le bo wàla lə. Ɔrî cendi womdi bam.

Gwale gî ùrə

1. Mana gî Musa day gî Mariyam lama dūwa dî geche da, dūwa di, sur i na le mo?
2. Dūwa da, 'yor mani le me ca mo?
3. Musa da, àl i na gî sîba di mo?
4. Mariyam da, àl i na mo?
5. Dūwa da, àcŋye. Mə ha gama sîm man mo?

Maana dɛ 5: Gam sɪm dara mwom

Gi dɪmas, Musa 'wò nɛ Dabid lɛ. Pii da, cendi wunɟiɟi gi biy. Ɔɾɿ cendi ha jardēyɛ ba gi ha ara mongo. Musa 'yo mongo gi naa ladɿ me, anɟi ùr baa womme. Dabid wayɿw da: «Gam jang! Wiy ɿsam bam me, wiy mongo di kaw bam do me, mə wom sɪɲ.»

Musa way da: «Dana mo? Nɛ ùr bədɛ.»

Dabid way da: «Sɪɲa dɛ dɛ wunɟi ɪnda lɛ ta di, mwom ilɛ. Don kaw chɣgdɛ mana gi àcɲeyɛ me, bɪɾɪɲɛ hára chɣgdɛ mongo sɪwwɛ me ca. Mana gi àcɲeyɛ da, mwom ilɛ. Nɛ ùr ba dɛ 'yo ɪnda mwom bədɛ.»

Gwale gi ùrɛ

1. Musa day gi Dabid da, wunɟiɟi i gi na mo?
2. Cendi 'wògi i we mo?
3. Musa ùr baa wom i na mo?
4. Dabid wayɿw ba àlna na mo?
5. Dana mo?

Maana di 6: 'Ywala gaba hára lekol læ wála bá bá

Lendi me, mardi me da, Musa àla giyè lekol læ nan̄ye, díim da, dawa ur̄i nan̄ye. Gí mekredi da, an̄ji ha kan̄ja Dabid me, wayiw da: «Hare, dè ha ìnda ca kurayyè nala læ.»

Dabid wayiw da: «Me lekol ilè laba.» Musa wayiw da: «Mana ur̄i nan̄ye. Hare, dè ha ìnda.» Dabid wayiw da: «Metir ha gílè mani nè dírway me, dè ina ìnda læ bədè da, dè ha ìnda 'wac̄a mani bədè.»

Musa ha mīnaw kurayyè. An̄ji wun̄ji dawa dírəwwè bá. Gí jodi da, an̄ji cor ha lekol læ. Dawa di metir ùr̄iw gwale mana gí mani nè gí gílgi gí mekrediyè da, an̄ji 'woc̄a bədè bír̄iñ. Kwandaw nè pad da, 'woc̄ye. Cendi piy baya.

Gwale gí ùrè

1. I wi ha gí Musa kurayyè mo?
2. Dana me, mē nem hára kurayyè mīnam bədè mo?
3. Dabid ha kurayyè bədè, dana mo?
4. I wi àl àc̄a mo? Dana mo?

Maana dî 7: Mə ha àla i na dara sii ure duwa mo?

Wála mìn, Mariyam womərre. Sidi ur̥i le. Idi bodi borgə sɪdə. Tandi ùr ba dî wom mani bədə.

Awadi hára gíra yərdi. Mana gi tandi yər Mariyam mwom da, tandi way da: «Sidi ur̥i le. Kal bwadi borgi sɪdə dī. Su barge nimiya me, dardi sɪdə. Sidi ur̥inə da, kal dî chàna nimi nan̥ye me ca. Para nem chéə sii ure dodə dīm da, sanga kaw, sidi di warnadi lə siŋ da, i pali. Ina i pali da, im gaa doktər ha 'yàdɪ nibakin som.»

Gwale gi ùrə

1. Mariyam gwale dīra da, i na mo?
2. Gun siw ùrinə da, gi ha àlāw i na bədə mo?
3. I na me gi ha àla mo? (barge gi iŋe, chàa gi nimi)
4. Pali da, i na mo?
5. Charwa dî idi pali da, i na mo? (dî dāng kaw ilə)

Maana dī 8: Mariyam wadī gadī lə

Mariyam 'yo labiya, iṛi gadī kaw womərre me ca. Mariyam ha yaradī me, ùrdī ba da: «Siy di biyayye dīm mo?» Gadī codī waydī da: «Əw, biyan naṇye, dīm da, dwana ni ilə bədə sīṇ.»

Mariyam yər dara gadī di dwana dīra dī idī àla giyə ilə bədə sīṇ da, iṛi tandi way da: «Nə ùr ba nə wayyə.» Pii pa da, tandi sar kulu dalaw me, sar ciri dwaṛi me. Mana gī kulu dalawwə, tandi sarbī bababge boy duwa bam. Targiṇ dāng da, tandi wiy dasabe bam me, tawa bam me, barge gīnə gadī kaw bam me ca.

Gadī waydī da: «Də wannə naṇye. Dóche, dóche diya!»

Gwale gī ùrə

1. Mariyam gadī da, sīdī i man mo?
2. Mariyam ùr ba dī wadī gadī lə, dara na mo?
3. Tandī àl i giyə gī na pii do mo?
4. Tandī wiy i na mo?
5. I giyə gī na me, anə ha àla dara wagī gī kwandang lə mo?

Maana dī 9: Kal 'wada dodə mad mad dī

Mana gī dine dīmə lekol lə gī dawa dī pagare da, dawa urī nan̄ye. Mana gī ka da, Musa day gī Dabid hargī ca kurayyə nala lə nimiyə. Hīlala gīnə nīmī day 'yol naḡe.

Mana gī cendi dīmə nimiyə da, Musa yər aba cīri duwa bīdī gī dwe gī wor hāra lekol lə sīḡ. Dwe dī ilə 'wada lə mana gī kuray bīwwə ib. Musa wayīw da: «Mə nem àla yande bədə. Mwom ilə ichīḡ dwaregī lə. Māṛī dara 'wāa da, ha 'wóo mani nə àcḡe hāra nīm kuray dalawwə. Nare woni chāa nīmī dī ha àlala mwom. Doḡ kaw hāra chīgdī ichīḡ dīdəgī lə me lay mwom īsəwwə bam jiga jiga. Mə 'wodī gubī lə bam hēḡ gī kuray bīw me dēsī gubu dī bīw daa me ca. I ta dī me, doḡ dī ha nyama chīgdə ichīḡ dī dīdəgī lə bədə. Nare ha wamara mwom bədə.»

Gwale gī ùrə

1. Dwe gī bānī dī ha 'wada i we mo?
2. 'Wada gī kuray bīwwə ib da, àcḡye dara na mo?
3. ùr i hāra 'wada mana gī we mo?
4. Doḡ da, àl i na mo?
5. Mani nə ta dī ha īmara bam man mo?

Maana dî 10: Hára gî lekol læ gî wála wála 'ywala duwa

Wála mîn, Mariyam idî waydî da: «Jomni dî laba da, dæ ha lekol læ bədæ. Away hára læ yibîñ dîn, me tandi way ba dî yibîy diya me ca.» Mariyam way da: «Yande bədæ. Næ ùr ba næ wadar hára gî lekol læ bədæ. Metîr ha gîlæ mani næ dîrway me, gun gî ina læ bədæ da, ha 'wacña mani di bədæ.»

Idî waydî da: «Away di 'wocñ yibæ gî bara nan̄ye. Dæ giñîñæ bam da, ladî bədæ.» Mariyam waydî da: «Ina, lekol da, 'ywala dîra nan̄e.»

Mana gî ta læ da, awadî di kaw dîmæ me ca. Tandi way da: «Mariyam, gwale gî dæ way ta di, næ doy com, gwale diya 'yol le. Ha lekol læ me, dæ gîra ha 'ywan gî dawa dî pagare.»

Gwale gî ùræ

1. I wi hára læ næ Mariyam læ mo?
2. Tandi ha àla ina mo?
3. Dusîræng gwong maana dîñæ Mariyam awadî dîra dî dāng dîdæ mo?
4. I gwale na mo?
5. 'Ywaa bîrmæ gaba dāraw da, i man mo?

Maana dɪ 11: Gɪ ɗangrɪ diya man mo?

Musa ùr baa ha wunɗɪlɛ gɪ kwandaw moso, anɗi wà ha gɪ gidi. Wàa lɛ da, ɗigɪlaw ajar habda gɪndiwwɛ me, gɪm duwa ajar diya. Anɗi 'wocɗu dara diya di ba ùr i ɗangra, me ɗirɛw ùr i wunɗɛ gɪ kwandaw moso. Cendi wunɗɪ dawa 'yengɪ lɛ bá. Gira ulay da, Musa nɪm gwale gɪnɛ diya duwa di bam, ɗɪɗɪ sanga da, gɪm duwa di sodɪ me, womɪw naɗ me ca.

Chendiw gɪ geche wiyɪw diya di bam gɪ sabɪn. Chidiw dɪ geche bo nɪm nɛ lade dasa lɛ me, ju wàla bo lɛ me, Musa hurɛ ɗigɪlaw lɛ nɪm nɛ hirange lɛ nem ya dawa ɗɪndadi gɪnɪɗu subu de. Targɪɗu ɗang da, tandi maw diya di daa gɪ barge. Tandi wayɪw da: «Gam ɗigɪlam di, kaldɪ dɪ damna gɪ chiwɪlɛ jang.»

Gwale gɪ ùrɛ

1. Musa ɗigɪlaw ajar diya man mo?
2. Anɗi ɗangrɪ diya duwa di kaláng bɛdɛ, dana mo?
3. Sanga da, anɗi i labiya mo?
4. Chidiw dɪ geche àl i na mo?
5. Tandi maw diya di daa dana mo?

Maana di 12: Gama gi habde

Musa day gi Dabid hargi bam kanja habde nə wòye. Cendi 'wògi bam hən kaw, 'ywaa habde nan bədə. Mana gi ta lə gang, Musa yər habda gi dwe gi sibiṛəw bor gi daraw. Anji way da: «Nə sawna habda gi ta di àsinaw dodə da, də ha ɪnda 'ywaa habde nə dine nan me, giyə ɪnda kaw, ha 'yaŋa bam kaláng me ca.»

Mana gi anji aji habda di gi machet duwa dii mɪn da, habda di soy ba da: «Ajin bədə, nə i bɪra. Anə kalnan me, nə dara jwara da, nə ha 'yàng yàa ni. Nə ha surəng māṛi 'wāng yiga dannə. Sabirang ha dama lə siŋa lə jang me, anə ha dama dun niyə, siḋəng ha 'ywalange. Ûrəng i dɪlbə gi habde, me sabina nə wòye mɪra me.»

Gwale gi ùrə

1. Habde da, giyə day i na mo?
2. Maana di ta di, i siḋi labaa, i kulagi mo? (Habda nem waya gwale bədə, dɪm da, gwale gi ta di me gɪsəni di me i siḋi 'yang.)
3. Gi ha 'wacŋa man dara habda di ba i bɪra mo?
4. Nare ha àla i na mo?

Maana di 13: Gi 'yor mwom gi 'wada bam man mo?

Wála mìn, Musa ha yara Dabid. Anji wayiw da: «Nə ha i kurayyè, mə ùr ba mə ha le me mo?» Dìm da, Dabid womərre me, anji wayiw da: «Nə nem bədè. Nudən womìnne me, nə 'wodì le me ca.»

Musa wayiw da: «Chidìn dì dwe kaw 'wodì le me ca. Me mana gi tandi 'wadìna bá da, in 'yàdǎ nìmi nə lade nə gi bo wàla me, sugar me lè. 'Wada di hana gandim pii pii kalnam bədè da, ha yara doktər. Ìm gaa anji ha 'yàm charwa dì gi 'wogdì amasel, labaa kinin dì gi 'wogdì pìlajil som.»

Dabid way da: «Yande da, laba da, nə ha chàa nìmi nə ire me, hìrange me, nə ha bwaa gwayni me ca. Gaa sìn dì biynan da, dè ha ìnda kura lè di sanga som.»

Gwale gi ùrè

1. Dabid nem hára kurayyè lè bədè, dana mo?
2. Musa iw 'yàdǎ chidìw dì dwe ina dara ba 'ywana gi labiya mo?
3. 'Wada di warna lè jang da, doktər ha 'yàa i na mo?
4. Gun ha ìmè mwom gi 'wada bam man mo? (wiya gi ìsay bam gi sabìn, wiya gi habde yàa day bam, bwaa gi nìmi nə jabel bani nìmi nə chàa lè)

Maana di 14: Indara

Wála mɪn, Mariyam day gi Musa borgi birmə lə, ba gi ha yara awragi di dam ciri di tulinyə alə ta. Cendi ha birmə gi geche diwwə me, tu diri wunji nɪm dirəgi daa. Mana gi cendi gira ciri dinə awragi lə ib mwom da, moto wada dim tuləgi lə ib. Gang yande da, pini gi moto di usirər bam me, aba moto day gi gun gi ajil tariwwə di borgi dodə siŋa lə ca. Moto di kaw indər dodə siŋa lə me ca.

Musa day gi Mariyam wada dara wagi woni bugdara di lə. Aba moto di so daa me, waw aba ajila tariwwə di lə, ba swana damna bam birmə dugdiwwə. Aba ajila tariwwə di 'yo diya digilawwə. Digilaw di chow bare naŋe. Musa day gi Mariyam awragi di dwaya hiraja me, hára ba di yər mani nə àlal di. Awragi di way da: «Nwangirana moto di bam birmə lə kaláng. Yande da, indara gi dang ha 'yaa lə bədə.»

Irɪ tandi yər diya di. «Mariyam, àsindi angal inda me, biɪ bare ginə gun gi dang duwa bədə. Mana mɪn, mwom ilə bareyə me, mə biɪnə da, mə ha àlala mwom me ca. Ha kanja barge gi chiwle me, nimi nə chiwle me, nə gira wiy gi diya di bam.»

Gwale gɪ ùrə

1. Mariyam day gɪ Musa ilə àlagɪ i na mana gɪ bɪrmə gɪ gecheyə mo?
2. I na 'yo moto di mo?
3. Cendi àl i na dara wagɪ gɪ woni bugdara di lə mo?
4. Dara na me, Mariyam awadɪ way ba, cendi ba àsɪna angal day dara bare gɪnə gun gɪ dɔng duwa mo?
5. Mə bɪlnə bare gɪnə gun gɪ dɔng duwa da, mə ha àla i na mo?
(Mə ha wiya sɪm di bam gɪ sabɪn me nimi nə jabel bani me ca.)

Maana dɪ 15: Gama gɪ sii dara mwom gɪ pali

Mariyam ha yara chidɪdɪ dɪ Patima. Tandi dɪm ha kɪrɛ ciri dɔwɔɔɔ lɛ. Tandi yɛr solbɛ nɛ chere lɛ me, gɪsa ilɛ dɔwɔɔɔ lɛ me, gɪ ma sange lɛ dɪdɛgɪ lɛ me. Tandi ʊr Patima idɪ ba, dana me cendi ba igdɪ sange dalawwɛ mo?

Patima idɪ codɪ waydɪ ba i dara gama gɪ sɪdɛgɪ dara mwom gɪ pali. «Patima, pii da, dwe ni gɪ maɔ mɪn pali àlàw me, 'yáw bam me ca. Nɛ inanin sange dalawwɛ da, bede ha yidɪbɛnin bɛdɛ me, nɛ gamnin sɪdɛninne me ca.»

Gwale gɪ ʊrɛ

1. Mariyam yara i na kɪrɛ nɛ Patima lɛ mo?
2. Gun 'yo mwom gɪ pali man mo?
3. Patima idɪ àl i na dara gama gɪ nare dɪra mo?
4. Mani nɛ dɛang woni àla dara gama gɪ sii ilɛ mo? (gɪ turgɪ da, hurna gumaj gɪ dɔɔɔɔɔ sorbɪ me pantalo me ca)

Maktubu dī ka dwaṛi

Maana dī 1: Àsi angal dīma dara birmə (p.2)

Maana dī 2: Gi isən (p.3)

Maana dī 3: Yiga lə (p.4)

Maana dī 4: Siba (p.5)

Maana dī 5: Gam sim dara mwom (p.6)

Maana dī 6: 'Ywala gaba hára lekol lə wála bá bá (p.7)

Maana dī 7: Mə ha àla i na dara sii urre duwa mo? (p.8)

Maana dī 8: Mariyam wadī gadī lə (p.9)

Maana dī 9: Kal 'wada dodə mad mad dī (p.10)

Maana dī 10: Hára gi lekol lə wála gi wála 'ywala duwa (p.11)

Maana dī 11: Gi dāngiri diya man mo? (p.12)

Maana dī 12: Gama gi habde (p.13)

Maana dī 13: Gi 'yor mwom gi 'wada bam man mo? (p.14)

Maana dī 14: Indara (p.15)

Maana dī 15: Gama gi sii dara mwom gi pali (p.17)

ABC gĩ bii gĩ chibne

ALPHABET SOUMRAYE

a b ċ c ch d ď e ə g h i ĩ j k l m n ŋ ng o p r r̥ s t u v b w 'w y 'y

A B Ą C Ch D Ď E Ə G H I Ĩ J K L M N N̄ Ng O P R R̄ S T U V b W 'W Y 'Y

a A abe	b B bababge	ċ Ċ ċage	c C cange	ch Ch chĩbĩri
d D dáwre	ď Ď ďĩgaw	e E debre	ə Ə gər	g G gĩna
h H habda	i I gĩne	ĩ Ĩ ĩsay	j J jáw	k K kay
l L labe	m M marsa	n N namde	ŋ N̄ kudĩŋ	ng Ng meng
o O dogdā	p P penapena	r R dure	r̥ R̄ ĩrigĩm	s S sade
t T tendər	u U duru	vb Vb kĩvbəŋg	w W wuŋər	'w 'W pwana gĩ 'wā
y Y yiga	'y 'Y 'ywang	© 2023 Association pour le Développement de la Langue Chibne (A.D.L.C.). 2e édition (en orthographe révisée 2023) : 100 ex. Illustrations de Mbanji Bawe Ernest, Jean-Bosco Nodjindaina, Gami Ssanc Mogayc, Susan Rosc, Jean-Maric Boayaga. Utilisées avec permission.		

